

ности рукописи, откуда издатель извлекалъ материал¹⁾. Отмѣчаемъ наиболѣе крупныя ошибки. Напечатано (у Грабовскаго): *Cerkiew bosowlania*; слѣдуетъ читать: *cerkiew Bohoiawienia*. Напечатано: „któreście (церкви) a przednie Nieunitom podali, one znowu unitom powrócili, zostawiwszy Disunitom со mniejnego“; слѣдуетъ читать: „ktoreście a przednie *skwapliwie* nieunitom podali, a te przy unitach miały wiedle intencji naszej zostawac, one znowu unitom powrucili, a podlejsze cerkwie disunitom podali“. (Исправляемъ по *городской Владимірской книги, хранящейся въ Кіев. Центр. Архивъ, подъ № 1003*,—гдѣ означенная грамота находится занесенною на л. 448).

XXX.

Письмо нѣкогого Фрука по владимірскому (уніат.) епископу Іосифу Маносею Баковецкому съ извѣстіями о принятіи уніи луцкимъ епископомъ А. Пузиною и склонности къ ней кіев. митрополита П. Могилы.

1636 года, іюня 18.

Wielebny Miłosciwy Oycze Władyko Włodzimierskiy,
Moy Miłosciwy Panie y Przyiacielu!

Nową rzecz W. M., memu Miłosciwemu Panu, oznaymuię: za bytnością Xiążęcia Jego M. Pana Koniuszego w Dubnie u Xiążęcia Jego M-ci Dominika Zasławskiego, K. Puzyna, władyka nieuniacki, przy przepraszaniu Xiążęcia Jego M-ci za buntу w Krzemencu poczynione, tam u Xiążęcia Jego M-ci prosił o przyczynkę do Xiążęcia Dominika o Derman, nie tylko deklarując się w iedności świętey zostac, ale ią zaraz tam poprzysiągł. Wymawiał mu to X. J. M. Pan Koniuszy, że przed tym to było uczynic, pokis takiego pogorszenia w Cerkwi Bożej nie uczynił, iednak obaczywszy iesli iusz szczyrze iedność obłapisz wszelakimi wdzięcznościami nagradzac. Publice to Xiąże Jego Mosc, przyiechawszy, nie iednemu powieдаł, i iuż się to rozgłosiło, y o Mogiłe cos także oni powieдаią, że cale do tego chce przystąpic, to iest

¹⁾ Издатель глухо говоритъ о своемъ источникѣ: „za źródło posłużyła mi wielka rękopismowa księga“. Но, безъ сомнѣнія, онъ пользовался рукописнымъ сборникомъ писемъ Владислава IV, находящимся въ библиотекѣ Ягеллонскаго Университета въ Краковѣ подъ № 94. (Всѣ ошибки въ этомъ сборникѣ находятся и въ изданіи Грабовскаго).

sami Zysmatycy. O czym będąc sami ongi (sic!) u Jego M-ci Pana Krakowskiego w Brodzech była wzmianka. O czymem ich Mosciom powiedział: o Puzynie nie wątpię, ale o Mogiłe barzo, a zwłaszcza Jego Mosc Pan Podkomorzy Lwowski, który iego dobre wiadom. Jednak temu nie do konca wierząc, dobrze by (?) na Trybunale na niem iaki Lukrum do konstituciey o zakład dziesiąci tysięcy złotych, nie dla tego, żeby się na niem co wzięło, bo trudno na niem co wziąć, kiedy sam nie ma, ale żebyś W. M. snadniejszy przystęp miał do zniesienia той szopy kubrackiey, w Krzemienцу postanowioneу. Oczymem iuż kilka razy do W. M. pisał. Ma tam J. M. Ociec Bakowiecki wszystkie protestacie, łatwie do nich pozwy sconcypowac y, wynioszy pozew, lukrum otrzymac, upewniam, że sie odzywac nie będzie, dołożywszy w dekrecie wolnie znieszenie tey szopy. Oddaiąc się iako nayspilniey z służbami mymi łasce W. M. Dat. w Krzemienцу d. 18 Junii, Anno Domini 1636.

W. M-ci, mego Miłosciwego Pana
 życzliwy przyaciel y powolny sługa
Fruk.

Адресъ: Wielebnemu w Bodzie Iego M-sci Oycu Iosephowi Makosieowi Bakowieckiemu, Episkopowi Włodzimierskiemu y Beresteyskiemu, memu Miłosciwemu Panu y przyiacelowi do rąk oddac.

Примѣч. 1) Подлинникъ писанъ на листѣ писчей бумаги обыкновенныхъ размѣровъ, причѣмъ текстъ письма занимаетъ одну страницу; на послѣдней, 4-й страницѣ находятся: а) вышеприведенный адресъ, б) позднѣйшая замѣтка о содержаніи письма, причѣмъ авторъ его называется *Фрикомъ* (od J. M. P. *Fryka* o Puzynie, iż unitem został), и в) обозначение *М*, подь которымъ документъ хранился (прежде) въ Архивѣ.—Письмо это найдено было нами при разборѣ бумагъ въ Тригурскомъ монастырѣ; въ настоящее время оно передано въ нашу (Кіевскую) Академическую бібліотеку.

2) До настоящаго времени относительно попытокъ къ соглашенію православныхъ съ уніатами и учрежденію въ литовско-русскомъ государствѣ самостоятельнаго патріархата извѣстны (за 1636 годъ) слѣдующіе документы:

1) Грамота паны Урбана VIII (отъ 10 іюля 1636 г.) къ Волинскому воеводѣ, гдѣ послѣдній восхваляется за то, что *вмѣстѣ съ кіевскимъ митрополитомъ Петромъ Могилою и луцкимъ епископомъ Аванасіемъ Пузиною* заботится о приведеніи вѣхъ Русиновъ къ уніи съ Римомъ на основаніяхъ Флорентійскаго собора (*Theiner, Vetera Monum. Polon. et. Lith.*

№ CCCLVII, стр. 412.—Превосв. Макарій¹⁾ *неверно* передаетъ содержаніе грамоты, заявляя, что въ ней волынской воевода восхваляется папою за стараніе *привести къ униі* П. Могилу и А. Пузину. Въ грамотѣ читаемъ: „*Quod Nobilitas tua simul cum delectis fratribus Petro Mohilla Metropolita Ruthenorum nuncupato, atque Athanasio Episkopo Luceoriensi pariter nuncupato Ruthenos universos ad Apostolicæ sedis unitatem iuxta sacri Concilii Florentini præscriptum perducere meditetur, rem præstat sua pietate dignissimam, atque insigne exhibet religionis exemplum.*“)

2) Грамоты польск. короля Владислава IV къ представителямъ православной и латино-уніатской іерархіи съ просьбою войти въ соглашеніе между собою и по примѣру Москвы и другихъ государствъ избрать себѣ патріарха. (Грамота православнымъ, отъ 5 сент. 1636 г. напеч. въ *Supplem. ad Hist. Russ. Monum.* № 71; грамота (конія) Вельям. Рутскому и уніатскому духовенству, почти дословно сходная съ первою, съ датою отъ 31 августа, наход. въ *Архивъ Греко-уніат. митр. при Св. Синодѣ*).

3) Грамота П. Могилы къ православнымъ южно-руссамъ (отъ 26 октября 1636 г.) съ просьбою подумать о предложеніи короля и выбрать такихъ депутатовъ, которые извѣстны своею ревностію къ православію (см. *Лѣтопись Льв. Ставр. Братства Зубрыкаго*, подъ 1636 г. стр. 83).

и 4) Проектъ соглашенія между православными и латино-уніатами (см. *Annales Eccl. Ruthenae*, Harasiewiczza, стр. 452—455, и настоящаго изслѣд. т. I, прилож. стр. 381—384).

Печатаемое нами письмо имѣетъ ближайшее отношеніе къ первому изъ вышеуказанныхъ документовъ и, при всей своей краткости и отрывочности, чрезвычайно важно, какъ отголосокъ проникавшихъ въ общество слуховъ по данному вопросу съ попыткою критическаго къ нимъ отношенія.

Считаемъ умѣстнымъ привести здѣсь извлеченіе изъ одного документа, имѣющаго близкое соприкосновеніе съ упомянутыми грамотами Владислава IV. Но прежде скажемъ нѣсколько словъ о самомъ документѣ. Разсматривая весьма скудные остатки архива Виленскаго Свято-Духова монастыря, мы нашли небольшой, ветхій отрывокъ, очевидно, изъ какой-то не особенно старой рукописи. Въ этомъ отрывкѣ оказался очень важнымъ одинъ листъ, представляющій копію (какъ мы думаемъ) отчета одного изъ депутатовъ, отправленныхъ королемъ Владиславомъ IV къ православнымъ (Виленскому братству) съ цѣлію убѣдить ихъ войти въ соглашеніе съ уніатами. Чтó составленіе документа относится къ царствованію Владислава IV,

1) *Исторія Рус. Церкви*. XI. 482.

это, разумѣется, не подлежитъ сомнѣнію. Нельзя только съ *полною увѣренностію* указать *опредѣленное* для этого время (годъ и мѣсяць), такъ какъ означенный король почти отъ начала своего царствованія и до самой смерти не оставлялъ мысли о примиреніи православныхъ съ латиноуніатами. Впрочемъ, по нѣкоторымъ признакамъ (намекъ на сеймы 1633 и 1635 г., пребываніе короля въ Вильнѣ во время составленія упомянутыхъ грамотъ отъ сент. 1636 г.) даютъ основаніе съ большою вѣроятностію относить нашъ документъ именно къ 1636 году,—къ начальному періоду попытокъ относительно соглашенія православныхъ съ уніатами.— Приводимъ сохранившуюся часть документа.

Mowi Krol J. Mosc przezemnie do was: iako przodkowie wasi naupierwey odpor unii uczynili, y inszym miastom przyklad dali; tak żebyscie wy, ich potomkowie, tymże miastom do zgody powodem byli.

Upomina Krol J. Mosc do zgody generalney z tych przyczyn.

1) że cokolwiek Krol J. Mosc pozwolił wam na przeszłych seymach, tedy to uczynił dla obietnice Przełożonych waszych, ktorzy, gdyby pro parte vestra Krol J. Mosc uczynił, прѣткіе ziednoczenie obiecywali; tey obietnicy czas dosc uczynił.

2) Upatruie Krol J. Mosc, że securis ad radicem naboženstwa Greckiego apposita, gdy do naboženstwa Greckiego nieprzybywa, ale ubywa. A zas nieubywa, gdy tak z Unitow, iako Disunitow, wiele transeunt in Ritum Romanum nie tylko ex statu secculari, ale y monathali, z czego urastaią xięgi, ktore exsiccant, y wszystkie frondes ac folia tak pięknego naboženstwa odcinaią, odrywaią? A zas nie ubywa, gdy processa prawne z obu stron urastaią, ktore zmniejszaią substancją wasze, zmniejszaią oraz chęć u W. M. ku swemu naboženstwu? A zas nieubywaią, gdy tak wiele cerkwi częścią na koscioly obracaią? A to się dzieie, że nadzieia ziednoczenia w przewłokę idzie.

3) Widzi Krol J. Mosc, aże was y w Koronie y Litwie Dekretami okrywaią, maiętnosci fundowane, legacye, odeymuią, aże krzyż podnasząc, we dzwony dzwonic nie zawsze pozwalaią, że wszędzie wolnego akcessu do wolności nie tylko nie macie, ale w poniżeniu iestescie, iako y swiętobliwe wasze ceremonie y zwyczaie wraz odmiany maią, że ieżeli sami o sobie starania miec niebędziecie, y naboženstwo, y prawa nadane, a zgoła wszystko zgubicie.

4) Ponieważ w Artykułach wiary przeciwięstwa niemasz, poniewasz y Unici zgody generalney życzą: wiele przed Panem Bogiem winni będziecie; przestrzega przytym Krol J. Mosc, że ieżeli ospale około zgody chodzic będziecie, żeby ztęschniwszy się unici, nie zechcieli cum Ecclesiis et bonis transire ad Ritum Romanum, do czego azas nienaydą pomocników? Zabie-

gaiąc tedy Krol Pan nasz miłosciwy przezemnie was upomina, abyscie się do zgody brali y w tym miescie Wilnie, aby za bytnością Krola Pana szczęśliwie to opus się zaczęło. Przychęćcie Krola J. M. do nadania większych wolności temu miastu, y wam samym pracuiącym około tej zgody do łaski w okazyach podanych. Przychęćcie y nas, krotzy wiele Cerkwi w maiętnościach mamy, że o cerkwie y dobra duchowne wasze iednako stawac y bronie iako duchownych S. Kosciola Rzymkiego będziemy.

XXXI.

Декретъ Петриковскаго трибунала, осудившій на „инфамію“ перемышльскаго епископа Сильвестра Гулевича и многихъ другихъ православныхъ за нападеніе и насильственное отнятіе отъ униатовъ монастыря Святаго Спаса.

1637 года, марта 13.

Actum Petricoviae in Iudiciis Ordinariis Generalis Tribunalis Regni, feria sexta post Dominicam Reminiscere Quadragesimalem proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo septimo.

Prout infrascripta pars actorea infranominandam presentem citationem in iudicium presens Tribunalicium Lublinense, seu eo deficiente Petricoviense, citavit citatione literali tenoris eiusmodi:

Vladislaus Quartus, Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae Czernihoviaeque, nec non Svecorum, Gottorum Vandalorumque haereditarius Rex.

Vobis Generoso seu, ut solummodo nominaris, Reverendo Semioni sive Sylvestro Hulewicz Woiutinski, principali ac primario infrascriptorum autori, Generosis ac Nobilibus tum Religiosis ac Honestis Alexandro et Danieli Hulewiczom Woiutinskim, Andreae Kozanowski, vexillifero Czernihoviensi, Andreae, seu cuiusvis alterius nominis, Zahorowski, Marco Wysoczanski, Andreae Turczanski Kusieliczka, Iwano Popiel Romanowicz, Basilio Litinski, Petro Szepticki, Theodoro Winnicki, Paulo Wysoczanski Andreiowicz, Samueli (et) Xenophonti Litinskim, Iwano Radziowski, Andreae Kopystinski, Petro Dubrawski, Wasko Petraszowicz, Lucae Fietkowicz Kiszczak dicto Jaworskim, Alexandro Niehrebecki, Alexandro filio, Petro et Paulo Baczynskim, Andreae et Stephano fratribus germanis Litinskim, Petro Michowicz,